

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja

Druk nr 1095
Warszawa, 11 marca 2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o sołtysach i radach sołeckich oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Jana Łopatę.

(-) Władysław Teofil Bartoszewski; (-) Paweł Bejda; (-) Marek Biernacki; (-) Andrzej Grzyb; (-) Mieczysław Kasprzak; (-) Dariusz Klimczak; (-) Władysław Kosiniak-Kamysz; (-) Stefan Krajewski; (-) Dariusz Kurzawa; (-) Radosław Lubczyk; (-) Jan Łopata; (-) Mirosław Maliszewski; (-) Urszula Nowogórska; (-) Urszula Paślawska; (-) Krzysztof Paszyk; (-) Jacek Protasiewicz; (-) Jarosław Rzepa; (-) Marek Sawicki; (-) Czesław Siekierski; (-) Piotr Zgorzelski; (-) Zbigniew Ziejewski; (-) Bożena Żelazowska.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Ustawa
z dnia 2021 r.
o sołtysach i radach sołeckich
oraz o zmianie niektórych innych ustaw

Art. 1

Ustawa określa zasady wyboru i funkcjonowania sołtysów i rad sołeckich w jednostkach pomocniczych gminy, o których mowa w art. 5 ustawy o samorządzie gminnym.

Art. 2

1. Mieszkańcy sołectwa tworzą wspólnotę samorządową.
2. Sołectwo wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.
3. Sołectwo nabywa osobowość prawną z chwilą wpisu do odpowiedniego rejestru prowadzonego przez gminę.

Art. 3

1. Organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym – sołtys. Działalność sołtysa wspomaga rada sołecka jako jego organ pomocniczy.
2. Sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania.

Art. 4

1. Sołtys może uczestniczyć w pracach rady gminy na zasadach określonych w statucie gminy, bez prawa do głosowania. Przewodniczący rady gminy jest każdorazowo zobowiązany do zawiadamiania sołtysa, na takich samych zasadach jak radnych, o sesji rady gminy.

2. W pracach rady gminy, z upoważnienia sołtysa, może uczestniczyć, w ramach uprawnień przyznanych sołtysom, członek rady sołeckiej upoważniony pisemnie przez sołtysa.

Art. 5

1. Rada gminy ustanawia zasady na jakich sołtysom oraz członkom rad sołeckich będzie przysługiwała dieta lub zwrot kosztów podróży służbowej.
2. Niezależnie od diet i zwrotu kosztów podróży służbowych sołtysom przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie związane z pełnioną funkcją, wynoszące w skali miesięcznej połowę minimalnego wynagrodzenia określonego na podstawie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.
3. Sołtys w związku z pełnioną funkcją nawiązuje stosunek pracy na podstawie wyboru.
4. Kwoty, o których mowa w ust. 1 i 2 nie obciążają funduszu sołeckiego.
5. Kwoty, o których mowa w ust. 2 pochodzą z budżetu państwa.

Art. 6

1. Sołtys korzysta z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym.

Art. 7

1. Sołectwo zarządza i korzysta z mienia komunalnego oraz rozporządza dochodami z tego źródła w zakresie określonym w statucie. Statut ustala również zakres czynności dokonywanych samodzielnie przez sołectwo w zakresie przysługującego jej mienia.
2. Sołectwo może wykonywać działalność pożytku publicznego.
3. Rada gminy nie może uszczuplić dotychczasowych praw sołectw do korzystania z mienia bez zgody zebrania wiejskiego.
4. Wszystkie przysługujące dotychczas mieszkańcom wsi prawa własności, użytkowania lub inne prawa rzeczowe i majątkowe, zwane dalej mieniem sołeckim, pozostają nienaruszalne.
5. Do mienia gminnego mają zastosowanie przepisy dotyczące mienia komunalnego.

Art. 8

1. Organizację i zakres działania sołectwa określa rada gminy statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami.
2. Statut może przewidywać powołanie jednostki niższego rzędu w ramach sołectwa.

3. Statut sołectwa określa w szczególności:
 - 1) nazwę i obszar sołectwa;
 - 2) zasady i tryb wyborów organów sołectwa, w tym kwestie prawomocności zebrania wiejskiego;
 - 3) organizację i zadania organów sołectwa;
 - 4) zakres zadań przekazywanych sołectwu przez gminę oraz sposób ich realizacji;
 - 5) zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów sołectwa.

Art. 9

1. Zadania z zakresu obsługi administracyjno-organizacyjnej prowadzi właściwa miejscowo gmina.
2. Zadania związane z obsługą finansową prowadzi właściwy miejscowo wójt.

Art. 10

Sołectwa istniejące w chwili uchwalenia ustawy otrzymują osobowość prawną z mocy ustawy.

Art. 11

W ustawie z dnia z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 w ust. 3 po pkt 4 wprowadza się pkt 5 otrzymuje brzmienie:
„5) sołectwa.”

Art. 12

W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wprowadza się następujące zmiany:

- 1) skreśla się art. 36;
- 2) w art. 37b ust. 2 skreśla się zwrot „rady sołeckiej”

Art. 13

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 45c po pkt 9 wprowadza się pkt 10 w brzmieniu:

„10. Na zasadach określonych w art. 45c pkt.1-9, dodatkowo 1% podatku może zostać przekazany na rzecz sołectwa właściwego ze względu na miejsce zamieszkanie podatnika.”

Art. 14

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Instytucja sołtysa funkcjonuje w przestrzeni publicznej polskiej wsi od wieków. Urząd ten stał się jednym z najbardziej charakterystycznych składników zorganizowanego życia osiadłych społeczności wiejskich.

Sołtys pełni bardzo ważną rolę w społecznym życiu wsi. Jest nie tylko reprezentantem sołectwa, lecz także inicjatorem przedsięwzięć służących społeczności wiejskiej. Cieszy się autorytetem i społecznym uznaniem. Istotą wnoszonego projektu ustawy jest dowartościowanie i wzmocnienie pozycji sołtysa i rady sołeckiej.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. – *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz.U. nr 78, poz. 443, ze zm.) ustrój terytorialny RP zapewnia decentralizację władzy publicznej. Oznacza to, że ustrój nasz jest zbudowany na zasadzie przekazywania jak największej liczby kompetencji do wspólnot lokalnych, a ponadto siła państwa bierze się z przywiązania obywateli do wspólnot, w których zamieszkują. Jest bowiem oczywistym, że naturalną cechą człowieka jest dbałość o otoczenie, w którym mieszka i pracuje. W Polsce najmniejszą jednostką organizacyjną, na której żyją ludzie, jest sołectwo – tworzone na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. RP z 2016 r., poz. 446). Mieszkańcy sołectwa powinni posiadać prawo do aktywnego wpływania na jego funkcjonowanie i przekształcanie miejscowego środowiska. Dlatego należy w jednym akcie prawnym dookreślić sytuację prawną sołectwa oraz kompetencje sołtysa. Pozwoli to na wyeksponowanie roli sołectwa.

Proponowana ustawa zmierza do umocnienia ustroju sołectw poprzez dokładne wskazanie kompetencji organów sołectwa (zebranie wiejskie, sołtys) oraz umożliwienie gminom dokładnego wskazania mienia, którym dysponuje sołectwo. Jednocześnie wzmocnieniu ulega pozycja sołtysa, który dzięki nowym kompetencjom (art. 4 ust. 1 projektu) może uczestniczyć w obradach rady gminy. Należy także zauważyć, że sołtys – poza nowymi obowiązkami – wykonuje również szereg innych, związanych z reprezentowaniem mieszkańców sołectwa (np. organizuje i prowadzi zebranie wiejskie lub informuje mieszkańców o ogłoszeniach dotyczących jednostki samorządu terytorialnego). Dlatego też należy dookreślić rolę sołtysa oraz uwzględnić fakt, że wykonywane przez niego zadania mają charakter zadań publicznych. Stąd proponowana ustawa w art. 5 ust. 1 ustala, że rada gminy ustanawia zasady na jakich sołtysom oraz członkom rady sołeckiej będzie przysługiwała dieta lub zwrot kosztów podróży służbowej. Nadto w art. 5 ust. 2 projektu przewiduje się, że sołtysom niezależnie od diet i zwrotu kosztów podróży służbowych będzie

przysługiwało wynagrodzenie związane z pełnioną funkcją, w wysokości połowy wynagrodzenia minimalnego określonego na podstawie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia funkcji. Pełnienie funkcji sołtysa będzie równoznaczna z przystąpieniem do ubezpieczenia emerytalno-rentowego, w związku z czym wynagrodzenie, o którym mowa powyżej będzie stanowiło dodatek do ustalenia podstawy wymiaru emerytury.

Wyплаты te w żaden sposób nie będą wpływały na sytuację finansową sołectwa, ponieważ nie będą obciążały funduszu sołectkiego a pochodzić będą z budżetu państwa.

Wzmocnieniu roli sołectwa służy propozycja, wedle której sołectwa będą mogły działać tak jak organizacje pożytku publicznego, dzięki czemu lokalne wspólnoty będą miały szersze uprawnienia co do pozyskiwania pozabudżetowych środków na wykonywanie planowanych zadań. Ponadto wprowadzono możliwość przekazania dodatkowo 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz sołectwa właściwego ze względu zamieszkania podatnika podatku dochodowego.

Zgodnie z Rocznikiem Statystycznym Województw z 2014 r. liczba sołtysów wynosi 40 382. Biorąc pod uwagę zryczałtowane wynagrodzenie związane z pełnioną funkcją, wynoszący w skali miesięcznej połowę minimalnego wynagrodzenia, oraz wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę (w 2021 r. – 2800 zł brutto) koszty, które obciążą budżet państwa wyniosą ok 680 mln zł.

Projekt nie obciąży budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy nie jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Warszawa, 15 marca 2021 r.

BAS-WAPM-576/21

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. 815-WP. 220. 98. 5. 2021

Data wpływu 17. 03. 210

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o sołtysach i radach sołeckich oraz o zmianie niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Jan Łopata)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2019 r. poz. 1028, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie do systemu prawa nowej ustawy, która, zgodnie z art. 1 projektu, miałyby określać zasady wyboru i funkcjonowania sołtysów oraz rad sołeckich w jednostkach pomocniczych gminy. Wnioskodawcy proponują przy tym dalej idące kroki, polegające na przekształceniu statusu ustrojowego sołectw i przypisaniu im cech, które – zgodnie z dyspozycjami Konstytucji RP – przysługują jednostkom samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 2 projektu, mieszkańcy sołectwa mieliby tworzyć wspólnoty samorządowe a sołectwa – wykonywać zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność oraz posiadać osobowość prawną. Kwestii instytucjonalnych dotyczą pozostałe przepisy projektowanej ustawy. Zgodnie z projektem, organami sołectwa byłyby zebrania wiejskie i sołtys, który byłby wspomagany przez radę sołecką, przy czym zarówno sołtys, jak i członkowie rady sołeckiej byłiby wybierani w głosowaniu tajnym, bezpośrednio, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania (art. 3 projektu). Projekt określa reguły udziału sołtysa w pracach rady gminy, reguły dotyczące diet i zwrotu kosztów podróży służbowych oraz zryczałtowanego wynagrodzenia, opłacanego z budżetu państwa (art. 4 i art. 5 projektu). Wnioskodawcy przyznają sołtysowi ochronę prawną przysługującą funkcjonariuszom publicznym (art. 6 projektu). Dodatkowo w projekcie mowa jest o zasadach korzystania przez sołectwo z mienia komunalnego, procedurze określania przez radę gminy organizacji i zakresu działania sołectwa oraz zakresie regulacji statutu sołectwa (art. 7 i art. 8 projektu). Zgodnie z propozycją wnioskodawców, zadania z zakresu obsługi administracyjno-organizacyjnej (sołectwa – BAS) prowadzi właściwa miejscowo gmina, zaś zadania związane z obsługą

finansową – właściwy miejscowo wójt (art. 9 projektu). W myśl projektowanej ustawy istniejące sołectwa miałyby otrzymać osobowość prawną z mocy ustawy (art. 10 projektu).

Projekt zakłada wprowadzenie zmian do przepisów trzech innych ustaw. Zmiana art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 oraz z 2019 r. poz. 2020) polega na ujęciu sołectwa w katalogu podmiotów, które mogą prowadzić działalność pożytku publicznego. Uchylenie art. 36 oraz skreślenie zwrotu „rady sołeckie” w art. 37b ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i poz. 1378) stanowi konsekwencję uregulowania zagadnień, o których mowa w art. 3, art. 5 i art. 6 projektowanej ustawy. Zmiana art. 45c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1426, ze zmianami) zmierza do umożliwienia przekazywania 1% podatku na rzecz sołectwa właściwego ze względu na miejsce zamieszkania podatnika.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie obejmuje przedmiotu projektu ustawy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Przedmiot poselskiego projektu ustawy o sołtysach i radach sołeckich oraz o zmianie niektórych innych ustaw nie jest objęty prawem UE.

Autor:

Ziemowit Cieślik

naczelnik wydziału

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 15 marca 2021 r.

BAS-WAPM-577/21

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. 8PS-WP.220.78.4.2021

Data wpływu 17.03.2021

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o sołtysach i radach sołeckich oraz o zmianie niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Jan Łopata) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie do systemu prawa nowej ustawy, która, zgodnie z art. 1 projektu, miałyby określać zasady wyboru i funkcjonowania sołtysów oraz rad sołeckich w jednostkach pomocniczych gminy. Wnioskodawcy proponują przy tym dalej idące kroki, polegające na przekształceniu statusu ustrojowego sołectw i przypisaniu im cech, które – zgodnie z dyspozycjami Konstytucji RP – przysługują jednostkom samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 2 projektu, mieszkańcy sołectwa mieliby tworzyć wspólnoty samorządowe a sołectwa – wykonywać zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność oraz posiadać osobowość prawną. Kwestii instytucjonalnych dotyczą pozostałe przepisy projektowanej ustawy. Zgodnie z projektem, organami sołectwa byłyby zebrania wiejskie i sołtys, który byłby wspomagany przez radę sołecką, przy czym zarówno sołtys, jak i członkowie rady sołeckiej byłiby wybierani w głosowaniu tajnym, bezpośrednio, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania (art. 3 projektu). Projekt określa reguły udziału sołtysa w pracach rady gminy, reguły dotyczące diet i zwrotu kosztów podróży służbowych oraz zryczałtowanego wynagrodzenia, opłacanego z budżetu państwa (art. 4 i art. 5 projektu). Wnioskodawcy przyznają sołtysowi ochronę prawną przysługującą funkcjonariuszom publicznym (art. 6 projektu). Dodatkowo w projekcie mowa jest o zasadach korzystania przez sołectwo z mienia komunalnego, procedurze określania przez radę gminy organizacji i zakresu działania sołectwa oraz zakresie regulacji statutu sołectwa (art. 7 i art. 8 projektu). Zgodnie z propozycją wnioskodawców, zadania z zakresu obsługi administracyjno-organizacyjnej (sołectwa – BAS) prowadzi właściwa miejscowo gmina, zaś zadania związane z obsługą finansową – właściwy miejscowo wójt (art. 9 projektu). W myśl projektowanej ustawy istniejące sołectwa miałyby otrzymać osobowość prawną z mocy ustawy (art. 10 projektu).

Projekt zakłada wprowadzenie zmian do przepisów trzech innych ustaw. Zmiana art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku

publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 oraz z 2019 r. poz. 2020) polega na ujęciu sołectwa w katalogu podmiotów, które mogą prowadzić działalność pożytku publicznego. Uchylenie art. 36 oraz skreślenie zwrotu „rady sołeckie” w art. 37b ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i poz. 1378) stanowi konsekwencję uregulowania zagadnień, o których mowa w art. 3, art. 5 i art. 6 projektowanej ustawy. Zmiana art. 45c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1426, ze zmianami) zmierza do umożliwienia przekazywania 1% podatku na rzecz sołectwa właściwego ze względu na miejsce zamieszkania podatnika.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt poselski projekt ustawy o sołtysach i radach sołeckich oraz o zmianie niektórych innych ustaw nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Autor:

Ziemowit Cieślik

naczelnik wydziału

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

SAŁD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Warszawa, dnia 26 marca 2021 r.

BSA III-021-101/21

SEKRETARIAT SZEFKA KS

L.dz.

Data wpływu 29. 03. 2021

SEKRETARIAT Z-CY SZEFKA KS

L.dz. DS. 175.213.21

Data wpływu 30. 03. 2021 r.

Pani

Agnieszka Kaczmarska

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowna Pani Minister,

W odpowiedzi na pismo z dnia 19 marca 2021 r., SPS-WP.020.78.7.2021, uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy działając na podstawie art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 154) nie zgłasza uwag do *poselskiego projektu ustawy o sołtysach i radach sołeckich oraz o zmianie niektórych innych ustaw*, albowiem projektowany akt prawny nie jest aktem normatywnym na podstawie którego orzekają i funkcjonują sądy, jak również nie ma on wpływu na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego.

Z poważaniem,

wz.

dr hab. Tomasz Przesławski

Prezes Sądu Najwyższego

kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-WP.020.78.8.2021

Data wpływu 31. 03. 2021